

**Κείμενα Γ' Γυμνασίου  
Νέα Αθηναϊκή Σχολή  
Κ. Π. Καβάφης**

**«Όσο μπορείς» -> Το «είναι»  
και το «φαίνεσθαι»**

**Ευριπίδη Ελένη -> Το «είναι»  
και το «φαίνεσθαι»**

# «Είναι» - «φαίνεσθαι». Ευριπίδη Ελένη- Καβάφης (Όσο μπορείς)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Μακάριος Αποστόλης - Αρχαία Γραμματική  
Χρήστος Ρίζος - Κοινωνικά Τέχνη

Δραματική Ποίηση  
Ευριπίδη Ελένη

Γ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ  
Αθήνα

Όσο μπορείς - Κ.Τ.Καβάφης

Κι αν δεν μπορείς να κάμεις την ζωή σου όπως την θέλεις,  
τούτο προσπάθησε τουλάχιστον  
όσο μπορείς: μην την εξευτελίζεις  
μες στην πολλή συνάφεια του κόσμου,  
μες στες πολλές κινήσεις κι ομιλίες.

Μην την εξευτελίζεις παίνοντας την,  
γυρίζοντας συχνά κ' εκθέτοντάς την  
στις σχέσεων και των συνναστροφών  
την καθημερινή ανοησία,  
ως που να γίνει σα μια ξένη φορτική.

[1913]



Α.Π.

**Ο Κ.Π Καβάφης στο ποίημα «Όσο μπορείς»**  
θίγει το θέμα του «είναι» και του «φαίνεσθαι». Σύμφωνα με τον ποιητή-αφηγητή μερικά άτομα έχουν την τάση να εκθέτουν τη ζωή τους, εξευτελίζοντάς την.

# Πιο συγκεκριμένα...

- Προβαίνουν σε πράξεις παρορμητικές, αφηφώντας τις αρνητικές συνέπειες που αυτές έχουν στην προσωπικότητα και στην αξιοπρέπειά τους, μόνο και μόνο από ρηχό ενθουσιασμό.
- Γίνονται κοσμικοί, συναναστρέφονται με ανούσιες παρέες, υποτάσσονται στο συρμό, πέφτουν θύματα μαζοποίησης, γίνονται έρμαια στα χέρια επιτήδειων, από κενή ματαιοδοξία, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει μέτρο στη ζωή τους και να αποξενώνονται από τον ίδιο τους τον εαυτό.

Στην Ευριπίδου «Ελένη»  
διαπιστώνουμε ότι το «είναι» και το  
«φαίνεσθαι» συνιστούν τους άξονες  
πάνω στους οποίους ξετυλίγεται το  
νήμα της πλοκής.

# Αναλυτικότερα...


✦ Με την έναρξη της Ευριπίδου Ελένης, στον πρόλογο, γίνεται νύξη για τη «διπλή» Ελένη: η πραγματική βρίσκεται στην Αίγυπτο, η πλασματική στην Τροία.

Η διάσταση μεταξύ πραγματικού-φανταστικού, το παιχνίδι ανάμεσα στο "είναι και το φαίνεσθαι", αποκαλύπτει τις δύο μορφές του ίδιου προσώπου.



Στη 2<sup>η</sup> σκηνή του Α' επεισοδίου, όπως και στην 1<sup>η</sup> σκηνή του Β' επεισοδίου, κυριαρχεί το μοτίβο "είναι και φαίνεσθαι": Ο ρακένδυτος Μενέλαος, όταν αντικρίζει την Ελένη στην Αίγυπτο, αρνιέται να πιστέψει ότι είναι αυτή, διότι πριν λίγο βρισκόταν με το «είδωλό της».

Η αληθινή Ελένη, όμως, βρισκόταν μπροστά του. Κάποιο παιχνίδι, κάποιο αστειό παίζεται εις βάρος του; Ή μήπως η έκθεση της ζωής της Ελένης, λόγω της κακής φήμης του ονόματός της, οδήγησε το Μενέλαο σε ένα αδιέξοδο, σε ένα απελπισμένο κυνήγι της αλήθειας, σε μια ψυχικά επώδυνη αμφιταλάντευση ανάμεσα στο ψέμα και την αλήθεια;



Επιπλέον, στο Β' επεισόδιο, στη 2<sup>η</sup> σκηνή, αποκαλύπτεται η αλήθεια το «είναι» και καταγγέλλεται το «φαίνεσθαι». Η αναξιόπιστη άποψη της κακής φήμης της Ελένης, η οποία διαπομπευόταν σε ολόκληρη την Ελλάδα, διίσταται με την πραγματική προσωπικότητα της. Μια πιστή σύζυγος, υπόδειγμα γυναίκας, αξιοπρεπής οικογενειάρχης, η οποία έπεσε θύμα των θεών (φανερό το ευμετάβολο των ανθρωπίνων πραγμάτων), οι οποίοι όρισαν τη μοίρα της και την χρησιμοποίησαν σαν ένα ασήμαντο πιόνι ενός επιτραπέζιου παιχνιδιού.

Κάποια στιγμή θα πλησίαζε η λύτρωσή της. Θα αποκαθιστούσε τη φήμη της, αλλά και την κόρη της, θα αξιωνόταν ικανή για ευτυχία δίπλα στο Μενέλαο. Τα άτομα όμως που έδωσαν τέλος στη ζωή τους, είτε πολεμώντας είτε αυτοκτονώντας για τις ντροπές της ή εξαιτίας της, δεν θα έβρισκαν ποτέ τη λέξη ευτυχία που κρύβει μέσα της πολλές ψυχικές διακυμάνσεις και η οποία είναι δυσεύρετη.





Λέμε **όχι** στην υποταγή μας στο  
συρμό.

**Όχι** στην έκθεση της ζωής μας.

**Όχι** σε ανούσιες συναναστροφές

**Ναι** στην άρνηση κάθε ενέργειας  
ρηχού ενθουσιασμού.

**Ναι** στην καταβολή προσπαθειών  
ως αποτέλεσμα της εσωτερικής  
μας βούλησης.

**Χασιώτη Νατάσα.**